

REVENDICĂRILE TINERILOR, STUDENȚILOR ȘI ELEVILOR PENTRU NOUL GUVERN

I. Contextualizare

De ce este esențial ca tinerii să fie o prioritate pentru noul guvern?

România se află într-un moment de răscruce în ceea ce privește funcționarea statului, aflându-se recent față în față cu o decizie care viza în mod direct direcția de dezvoltare democratică și europeană. Tinerii, în mod special, resimt din plin efectele instabilității politice, ale polarizării din societate și ale dezinformării în masă. În acest peisaj fragil, tinerii devin tot mai vulnerabili, fiind fie ținta manipulării, fie victimele neîncrederii într-un sistem politic care i-a neglijat constant.

Cu toate acestea, în alegerile recente, generația tânără a demonstrat o maturitate civică remarcabilă: prezența crescută la vot a tinerilor (prezența tinerilor la vot a crescut cu 28,64% în turul 2 al alegerilor prezidențiale față de turul 1) a fost decisivă pentru menținerea unei traiectorii pro-europene și democratice a țării. Acest comportament civic nu poate fi ignorat de către decidenții politici. Dincolo de loialitatea lor față de valorile europene, tinerii cer acțiuni clare, politici coerente și investiții serioase în viitorul lor – un viitor care înseamnă automat și viitorul României.

Într-un context în care tinerii se confruntă cu riscuri tot mai mari de marginalizare și deconectare de la procesele decizionale, este esențial ca prioritățile acestora să fie integrate cu seriozitate în politicile publice. O implicare reală și constantă a tinerilor nu doar că le oferă un rol activ în societate, ci contribuie semnificativ la consolidarea coeziunii sociale și la întărirea democrației în România.

II. Propuneri pentru domeniul TINERET

II.I. Propunerea nr. 1: Înființarea unei Autorități Naționale pentru Tineret (ANT)

II.I.I. Context și justificare

În urma deciziilor privind descentralizarea administrativă care susține desființarea Direcțiilor Județene pentru Sport și Tineret (DJST) și transferul atribuțiilor în domeniul tineretului către consiliile județene¹, devine evidentă absența unui mecanism național coerent de coordonare,

¹ Conform Legii nr. 296/2023, art. XXII și XXIX, serviciile publice deconcentrate cu sub 50 de posturi ocupate, inclusiv DJST-urile, se transferă în subordinea consiliilor județene începând cu 1 ianuarie 2025.

România în raport cu Uniunea Europeană și alte organisme internaționale, reclamă necesitatea unei structuri executive centrale specializate.

II.I.II. Propunere

Înființarea unei **Autorități Naționale pentru Tineret (ANT)** – instituție publică aflată în subordinea prim-ministrului prin intermediul Secretariatului General al Guvernului – care să asigure aplicarea coerentă și eficientă a politicilor și strategiilor naționale de tineret, în conformitate cu prioritățile guvernamentale și angajamentele internaționale asumate de statul român. Conducerea ANT trebuie să fie una formată din profesioniști, cu experiență în domeniu, în baza unor criterii de selecție clare. Principiile de funcționare ale ANT trebuie să fie stabilite în urma unui proces de consultare a societății civile și a celorlalți actori implicați în sectorul de tineret.

II.I.III. Argumente principale

- **Argument politic:** În lipsa unei structuri specializate la nivel național, domeniul tineretului riscă să fie tratat marginal, fără o direcție strategică clară și fără capacitatea instituțională necesară pentru a implementa măsurile prevăzute în documentele programatice adoptate. Înființarea ANT ar consolida vizibilitatea politicilor de tineret și ar reflecta angajamentul real al Guvernului față de o categorie esențială a populației – tinerii.
- **Argument economic:** Înființarea unei Autorități Naționale pentru Tineret (ANT) ar contribui semnificativ la creșterea capacității statului român de a atrage și utiliza eficient fonduri europene și internaționale dedicate dezvoltării sistemice a politicilor publice de tineret. Spre deosebire de fondurile orientate către societatea civilă sau cele gestionate de structuri deja existente, ANT ar putea mobiliza resurse financiare relevante pentru instituții publice, cum ar fi:
 - **Fondul Social European Plus (FSE+)** – în componentele legate de elaborarea și implementarea de politici publice bazate pe dovezi, dezvoltarea serviciilor publice pentru tineri și formarea profesională a personalului din instituțiile de tineret;
 - **Mecanismul de Redresare și Reziliență (PNRR și eventuale mecanisme viitoare)** – pentru reforme structurale și investiții în infrastructură de tineret, digitalizarea serviciilor publice adresate tinerilor, precum și dezvoltarea de centre naționale și regionale de tineret;
 - **Instrumente structurale (ex. FEDR)** – pentru modernizarea infrastructurii de tineret, amenajarea de hub-uri de participare civică, centre comunitare de educație non-formală și inițiative naționale de coeziune socială pentru tineri;

inovatoare în domeniul tineretului;

- **Programe internaționale și finanțări de la instituții precum Banca Mondială, Banca Europeană de Investiții sau OECD** – pentru sprijin în dezvoltarea capacității administrative, în elaborarea de strategii naționale și în implementarea de reforme relevante în domeniul tineretului.

Prin înființarea unei astfel de autorități, statul român ar beneficia de o infrastructură administrativă specializată, capabilă să gestioneze strategic investiții de impact, contribuind la profesionalizarea și eficientizarea domeniului tineretului. În plus, contextul actual de descentralizare administrativă, care presupune transferul unor responsabilități către nivelul județean, creează premisele pentru înființarea acestei structuri fără un impact bugetar semnificativ. ANT ar funcționa complementar noii arhitecturi instituționale, oferind **coordonare, expertiză și sprijin strategic** autorităților locale, crescând eficiența cheltuielilor publice și reducând risipa resurselor prin evitarea dublării inițiativelor.

- **Argument strategic și de fezabilitate:** Propunerea este realistă și sustenabilă, în condițiile în care poate fi implementată fără presiune bugetară semnificativă, prin reorganizarea unor resurse existente (cheltuielile deja existente privind funcționarea Direcțiilor Județene pentru Sport și Tineret) și atragerea de expertiză externă acolo unde este necesar. Structura propusă nu ar presupune o birocratizare suplimentară, ci dimpotrivă – o specializare necesară pentru a asigura eficiența și impactul politicilor publice pentru tineret.
- **Argument de sustenabilitate instituțională:** Spre deosebire de soluțiile fragmentare sau temporare, crearea unei autorități naționale dedicate ar oferi stabilitate în implementare, continuitate în viziune și independență față de ciclurile politice și schimbările frecvente de priorități guvernamentale.

II.I.IV. Concluzie

Înființarea unei **Autorități Naționale pentru Tineret** este o măsură necesară și strategic justificată pentru garantarea implementării eficiente a Strategiei Naționale pentru Tineret și a altor obiective de politici publice relevante în domeniu. Această propunere adresează în mod direct carențele de coordonare, capacitate și expertiză apărute în urma instabilității administrative și creează premisele unei abordări profesioniste, sustenabile și integrate în sprijinul tinerilor din România.

II.II. Propunerea nr. 2: Asigurarea unui mecanism real de implicare a societății civile în implementarea Strategiei Naționale pentru Tineret 2024–2027

II.II.I. Context și justificare

Strategia Națională pentru Tineret 2024–2027 este cel mai important document programatic

concrete și sustenabile, este esențial ca procesul de **implementare, monitorizare și evaluare** să fie coordonat în mod profesionist și participativ.

În forma sa actuală, responsabilitatea coordonării revine Ministerului Muncii, Familiei, Tineretului și Solidarității Sociale (MMFTSS), care, din cauza suprasolicitării administrative și a complexității domeniilor pe care le gestionează, **nu dispune de capacitatea instituțională necesară** pentru a asigura o implementare eficientă și integrată.

II.II.II. Propunere

Operaționalizarea **Comitetului Interinstituțional de Monitorizare și Evaluare al Strategiei Naționale pentru Tineret 2024–2027**, cu rol de coordonare strategică, sprijin operativ și monitorizare periodică a implementării, conform prevederilor din strategie. În acest comitet, **societatea civilă trebuie să fie implicată direct**, cu un număr clar definit de reprezentanți selectați transparent din rândul structurilor reprezentative de tineret. Comitetul a fost înființat conform deciziei a prim-ministrului nr. 216/2024, dar societatea civilă nu este implicată în proces comitetul fiind încă inactiv sub coordonarea Ministerului Muncii, Tineretului, Familiei și Solidarității Sociale.

II.II.III. Argumente principale

- **Argument politic:** Strategia este rezultatul unui proces participativ și trebuie implementată într-un cadru coerent, care să mențină principiul dialogului structurat și al guvernantei partajate între instituții publice și societatea civilă.
- **Argument administrativ:** MMFTSS, în actuala sa structură, nu poate asigura coordonarea interinstituțională și monitorizarea implementării strategiei în toate județele, în lipsa unor resurse dedicate și a unei echipe specializate. Operaționalizarea Comitetului Interinstituțional de Monitorizare și Evaluare a Strategiei Naționale pentru Tineret 2024-2027, sub coordonarea unei Autorități Naționale pentru Tineret (se propune înființarea acesteia) și cu implicarea organizațiilor reprezentative din societatea civilă setează un cadru administrativ coerent și un context favorabil implementării cu succes a asumarilor guvernamentale pentru tineret.
- **Argument de eficiență:** Implicarea societății civile, printr-un cadru instituționalizat, contribuie la **creșterea calității intervențiilor**, adaptarea la nevoile reale ale tinerilor și la o **monitorizare independentă și transparentă** a progreselor.
- **Fezabilitate:** Mecanismul este deja reglementat și prevăzut în strategie și poate fi operaționalizat fără costuri semnificative, implicând și societatea civilă în toate procesele.

II.II.IV. Concluzie

Pentru a garanta aplicarea reală a Strategiei Naționale pentru Tineret 2024–2027, este esențială operaționalizarea unui **mecanism interinstituțional funcțional și incluziv**, care să implice societatea civilă în mod direct și activ. Doar printr-o astfel de abordare participativă se

III. Propuneri pentru ÎNVĂȚĂMÂNTUL SUPERIOR

III.I. Propunerea nr. 1: Dezvoltarea infrastructurii universitare prin creșterea investițiilor destinate construirii, îmbunătățirii și dotării infrastructurii de studiu, de cercetare, de sprijin pentru studenți, de cazare și de servire a mesei pentru membrii comunității universitare, cât și prin accesibilizarea tuturor spațiilor instituțiilor de învățământ superior în vederea creșterii incluziunii studenților în mediul academic.

III.I.I. Argumentare

Având în vedere importanța infrastructurii universitare pentru asigurarea calității procesului educațional, precum și relevanța acesteia pentru crearea unor medii educaționale echitabile și incluzive pentru toate categoriile de studenți, inclusiv pentru studenții cu dizabilități sau cerințe educaționale speciale, nevoia creșterii investițiilor și pregătirii resursei umane pentru atragerea de finanțări din fonduri europene în ceea ce privește dezvoltarea infrastructurii de studiu, de cercetare, de sprijin pentru studenți, de cazare și de servire a mesei pentru membrii comunității universitare este evidentă.

III.I.II. Exemple privind operaționalizarea

În acest sens, susținem faptul că viitorii membri ai guvernării statului român ar trebui să aibă în vedere asumarea unor măsuri precum:

- Construirea, reabilitarea și amenajarea de locuri de cazare pentru studenți la nivel național, distribuite optim în urma unei analize a nevoilor fiecărui centru universitar;
- Construirea și amenajarea de spații de relaxare, recreere și coworking pentru membrii comunității universitare;
- Accesibilizarea infrastructurii universitare, prin construirea și amplasarea de rampe de acces, sisteme fixe de transport cărucioare, mâini curente pentru sprijin/echilibru, covoare antiderapante etc., precum și pentru adaptarea spațiilor sanitare (mai precis prin accesibilizarea dușurilor, a lavoarelor, a toaletelor etc.) și a spațiilor de cazare;
- Alocarea fondurilor necesare pentru actualizarea permanentă a bazei materiale, inclusiv pentru asigurarea de resurse academice și didactice, în special digitale, în spiritul învățământului centrat pe student;
- Modernizarea și extinderea spațiilor de servire a mesei pentru studenți, respectiv a cantinelor universitare, inclusiv prin alocarea unor fonduri de la bugetul de stat suplimentare față de subvenția alocată pentru cămine-cantine;

corespunzătoare a acestora.

III.II. Propunerea nr. 2: Susținerea, promovarea și implementarea principiului responsabilității publice și a bunei guvernante în învățământul superior, astfel încât studenții să beneficieze de medii sigure de învățare și formare, în care managementul universitar este lipsit de ingerințe politice sau de orice alt fel, în care studenții sunt percepuți ca parteneri egali și sunt implicați în mod real în toate procesele decizionale și în care principiul toleranței zero față de orice abateri de etică este profund integrat în identitatea universităților.

III.II.I. Argumentare

Asigurarea siguranței în mediul universitar ar trebui să reprezinte o prioritate de bază pe agenda de dezvoltare a sistemului de învățământ superior, în special în urma recentelor situații apărute în spațiul public. Dată fiind adoptarea Legii nr. 296/2024, care modifică Ordonanța Guvernului nr. 27/2002 și care permite acum formularea de sesizări în mod anonim, dacă abaterile care fac obiectul petiției vizează cazuri de hărțuire pe criteriu de sex ori de hărțuire morală, este necesar ca legislația subsecventă relevantă în domeniul eticii și integrității academice, precum Hotărârea Guvernului nr. 305/2024 și Ordinul Ministrului Educației nr. 6869/2024, să fie modificată pentru a menționa explicit posibilitatea membrilor comunității universitare de a înainta astfel de sesizări anonime. De asemenea, consolidarea unei culturi a eticii universitare la nivel național este la fel de importantă, raționament pentru care promovarea principiului toleranței zero față de orice abatere de la normele de etică trebuie să fie realizată sistemic, plecând de la nivel central ca mai apoi acesta să fie transpus în cadrul instituțional al fiecărei universități.

Întrucât principiul bunei guvernante în învățământul superior plasează beneficiarii actului educațional în centrul activității de guvernare, implicându-i pe aceștia atât la nivel consultativ, cât și decizional, este necesar ca studenții, în calitate de parteneri egali, să aibă reprezentanți în toate structurile responsabile pentru dezvoltarea de politici publice cu efect direct asupra acestora. Totodată, un alt element de bază în ceea ce privește definirea conceptului face referire la imparțialitatea managementului instituțional, motiv pentru care considerăm faptul că orice formă de ingerință, fie de natură politică sau oricare alta, în activitatea de guvernare a unei instituții de învățământ superior ar trebui să fie complet evitată.

III.II.II. Exemple privind operaționalizarea

- Introducerea incompatibilității între funcțiile de conducere din instituțiile de învățământ superior (rector, prorector, decan, prodecan, director de departament, director general administrativ, director general adjunct administrativ, director CSUD, director de școală doctorală) și funcțiile de deputat, senator sau o funcție de conducere într-un partid politic;

Manualul conflictelor de interese, Declarația națională de integritate în cercetare, Cod specializat adresării problemelor de hărțuire morală și hărțuire sexuală în vederea prevenirii, depistării și sancționării acestora de universități și nu numai;

- Transparentizarea procesului de admitere a studenților la programele de studii universitare de doctorat, modificând ordinul nr. 3020/2024 referitor la regulamentul-cadru privind studiile universitare de doctorat, prin reglementarea necesității desfășurării unei probe de tip interviu înregistrată obligatoriu audio-video, candidatul având acces, la cerere, la înregistrare, putând formula contestație pe baza acesteia;
- Extinderea cadrului normativ existent în ceea ce privește combaterea și prevenirea hărțuirii, inclusiv prin extinderea sancțiunilor prevăzute pentru abaterile de etică universitară prezente în Legea nr. 199/2023 prin oferirea posibilității instituțiilor de învățământ superior de a-și reglementa sancțiuni proprii, graduale și aplicabile prin intermediul regulamentelor interne ce pot fi dispuse asupra membrilor comunității universitare;
- Asigurarea unor servicii de consiliere psihologică specializată și alte forme de sprijin pentru victimele abuzului sau hărțuirii de către instituțiile de învățământ superior;
- Asigurarea participării studenților în procesul de alegere a rectorilor universităților într-un procent de cel puțin 25% din totalul electoratului;
- Acordarea dreptului de vot reprezentanților studenților în Comisia Națională pentru Finanțarea Învățământului Superior (CNFIS);
- Asigurarea participării studenților cu drept de vot într-un procent de 25% în toate structurile decizionale relevante, inclusiv în Consiliul de administrație și Consiliile departamentelor academice;
- Asigurarea participării studenților-doctoranzi cu drept de vot într-un procent de 25% la nivelul Consiliilor Școlilor Doctorale.

III.III. Propunerea nr. 3: Îmbunătățirea mecanismelor deja existente și implementarea unor măsuri noi de sprijin în ceea ce privește reducerea abandonului universitar și integrarea în mediul universitar a noilor studenți, inclusiv prin operaționalizarea calitativă a Programului Național Privind Reducerea Abandonului Universitar (PNRAU), prin extinderea inițiativelor dincolo de activitățile care se doresc a fi implementate inițial prin intermediul programului și prin asigurarea implicării reprezentanților studenților, la nivel național și instituțional, în toate procesele care contribuie la combaterea și prevenirea fenomenului.

III.III.I. Argumentare

UEFISCDI, cu o rată a abandonului universitar de 48.67% în cazul programelor de studii universitare de licență, respectiv 42% pentru programele de studii universitare de masterat și 70% pentru cele de doctorat, este imperios ca factorii de decizie să aibă în vedere îmbunătățirea mecanismelor existente pentru reducerea abandonului în învățământul superior, precum și identificarea de noi soluții și măsuri. Așadar, accentuăm necesitatea de a acorda o atenție sporită în ceea ce privește operaționalizarea PNRAU și de a monitoriza îndeaproape impactul programului pentru a-l eficientiza constant, de a crește sprijinul oferit de la nivel național pentru activitatea Centrelor de consiliere și orientare în carieră, astfel încât studenții să poată beneficia de servicii cât mai calitative din partea acestor structuri, de a crea programe destinate facilitării unei tranziții mai ușoare de la nivelul învățământului preuniversitar către cel superior și de a dezvolta mecanisme suplimentare de sprijin și incluziune în mediul academic pentru studenții aflați în situații de risc de abandon.

III.III.II. Exemple privind operaționalizarea

- Creșterea fondurilor alocate de Ministerul Educației prin Ordinul nr. 5430/2024 pentru activități extracurriculare, în vederea stimulării învățării în contexte nonformale, inclusiv prin proiecte studentești;
- Alocarea de resurse financiare corespunzătoare universităților pentru funcționarea Centrelor de consiliere și orientare în carieră, prin subvenții cu destinație specifică încadrate în finanțarea complementară și prin instituirea unei subvenții individuale de consiliere;
- Subvenționarea integrală a costurilor de masă la cantinele universității pentru studenții care provin din grupurile defavorizate definite conform Legii asistenței sociale nr. 292/2011, cu modificările și completările ulterioare;
- Modificarea metodologiei privind funcționarea centrelor de consiliere și orientare în carieră, astfel încât să existe cel puțin 1 angajat specializat la fiecare 500 de studenți, dar și pentru a extinde categoriile de personal care pot să facă parte din CCOC pentru a include în mod explicit și pedagogi, psihopedagogi, asistenți sociali și lucrători de tineret;
- Adoptarea unei strategii naționale dedicate tranziției de la mediul preuniversitar la învățământul superior;
- Modificarea ordinului nr. 4481/2024 referitor la normele privind accesibilizarea învățământului superior pentru persoanele cu dizabilități, astfel încât instituțiile de învățământ superior să aibă obligația de a înființa structuri administrative pentru prestarea serviciilor de incluziune în mediul academic a persoanelor cu dizabilități/nevoi educaționale speciale, eliminând astfel caracterul opțional al înființării structurilor.

IV. Propuneri pentru ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREUNIVERSITAR

IV.I. Propunerea nr. 1: Îmbunătățirea semnificativă a infrastructurii școlare, pentru pregătirea unităților de învățământ preuniversitar pentru noile cerințe prevăzute de planurile-cadru și de procesul de restructurare a sistemului educațional din România.

IV.I.I. Context și justificare: Infrastructura școlară reprezintă baza fundamentală pe care se sprijină întregul proces educațional. În România, majoritatea unităților de învățământ preuniversitar, în special cele din zonele rurale sau defavorizate, funcționează în clădiri vechi, neadecvate, și slab echipate pentru nevoile și cerințele actuale ale elevilor români. Lipsa condițiilor afectează atât accesul echitabil al beneficiarilor principali ai educației la o educație de calitate, cât și performanța cadrelor didactice.

Deficiențele infrastructurale de acest tip cauzează probleme majore pentru întregul sistem educațional, având un impact direct asupra calității procesului didactic, siguranței și incluziunii sociale. În mod special, aceste deficiențe sunt mult mai acute în mediul rural și în comunitățile dezavantajate, unde infrastructura școlară este insuficientă și depășită. Cu atât mai mult, aceste carențe generează o lipsă accentuată a spațiilor sanitare adecvate și, implicit, compromise accesul la educație pentru elevii cu cerințe educaționale speciale, care, în aceste zone, se confruntă cu bariere suplimentare.

De asemenea, dotarea unităților de învățământ preuniversitar este, în multe cazuri, insuficientă sau depășită, aspect care limitează semnificativ implementarea proiectelor conform noilor planuri-cadru ale învățământului liceal, puse în dezbatere publică de către Ministerul Educației și Cercetării, în ianuarie 2025. În zonele rurale și defavorizate, lipsa accesului la o tehnologie modernă formează decalajele educaționale și împiedică astfel aplicarea eficientă a noilor metode, cu privire la competențele digitale necesare prevăzute de reformă

IV.I.II Propunere: În ultimii ani, modernizarea infrastructurii școlare din România s-a realizat discontinuu, prin programe finanțate în principal din fonduri europene, cum ar fi Programul Operațional Regional (POR) 2014–2020 și, mai recent, prin Planul Național de Redresare și Reziliență (PNRR). Deși aceste inițiative au adus îmbunătățiri punctuale, au fost limitate de criterii stricte de eligibilitate, perioade scurte de implementare și lipsa unei viziuni unitare la nivel național.

În ciuda disponibilității fondurilor europene prin Planul Național de Redresare și Reziliență, rata de absorbție a acestora în sectorul educațional rămâne scăzută. Conform declarațiilor oficiale, până în mai 2025, România a beneficiat doar de 9,4% din fondurile europene alocate, pentru perioada de programare 2021–2027.

Lipsa de expertiză tehnică și administrativă din multe școli, în special în spațiile rurale, împiedică elaborarea și implementarea proiectelor potrivite pentru finanțare. Prin urmare,

Așadar, considerăm esențială elaborarea și implementare unui program național, aflat sub conducerea directă a Guvernului, prin Ministerul Educației, care să asigure o viziune strategică unitară a investițiilor, alinierea eficientă cu fondurile europene și asigurarea continuității finanțării, indiferent de ciclurile bugetare europene. Un astfel de program ar facilita o intervenție sistemică bine fundamentată, adaptată nevoilor reale din teritoriu, cu o prioritizare clară pentru unitățile de învățământ din zonele rurale și comunitățile dezavantajate, garantând că toate școlile din România beneficiază de condiții moderne și demne pentru desfășurarea procesului educațional.

IV.I.III Argumente principale:

- **Argument economic:** În contextul subfinanțării Educației de către Guvernul României și lipsa unor investiții masive pentru îmbunătățirea infrastructurii școlare, este crucială adaptarea spațiilor educaționale, pentru a asigura creșterea calității actului didactic, cât și pentru crearea contextului necesar adaptării unităților de învățământ la noile cerințe ale planurilor-cadru.
- **Argument Social:** Modernizarea infrastructurii școlare prin fonduri guvernamentale reprezintă un pas esențial în garantarea accesului echitabil la educație pentru toți elevii din România, indiferent de mediul de rezidență sau nevoile educaționale ale fiecărui elev. Lipsa toaletelor conforme, a rampelor de acces sau a laboratoarelor funcționale, preponderent în zonele rurale, contribuie la excluziunea socială a elevilor din comunitățile marginalizate și, implicit, la creșterea abandonului școlar.
- **Argument politic:** O astfel de inițiativă oferă Guvernului României oportunitatea de a demonstra coerență și responsabilitate politică în gestionarea fondurilor europene, consolidând încrederea cetățenilor în capacitatea instituțiilor publice de a acționa și milita pentru îmbunătățirea sistemului educațional. Astfel, demersul sprijină obiective politice privind reducerea decalajelor teritoriale, prevenirea abandonului școlar și creșterea gradului de incluziune socială, teme de actualitate în discursul politic intern și european.

IV.I.IV Concluzie: Așadar, considerăm că lipsa unei strategii naționale coerente și a unui program guvernamental bine coordonat, face ca eforturile de modernizare a infrastructurii școlare să rămână insuficiente și inegale, în special pentru școlile din mediul rural și zonele defavorizate. Crearea și implementarea unui astfel de program ar asigura o utilizare eficientă și sustenabilă a fondurilor europene și naționale, ar facilita accesul unităților de învățământ la resursele necesare și ar sprijini în mod real modernizarea condițiilor educaționale pentru toți elevii, garantând formarea unui sistem educațional echitabil, sigur și performant, în concordanță cu cerințele actuale ale beneficiarilor principali ai educației.

IV.II. Propunerea nr. 2: Instituirea unui mecanism sustenabil și predictibil de actualizare a cuantumurilor minime ale burselor școlare, prin raportarea acestora la evoluția anuală a ratei inflației, cu scopul menținerii relevanței și eficienței acestui instrument de sprijin în sistemul de învățământ.

recompensează performanța, ci, mai ales, au un rol social major în combaterea abandonului școlar și în sprijinirea categoriilor vulnerabile. Cu toate acestea, cuantumurile minime stabilite prin legislație rămân adesea în decalaj față de realitățile economice, pierzându-și treptat valoarea și eficiența în fața creșterii generale a prețurilor.

În prezent, cuantumurile minime ale burselor școlare sunt plafonate la nivelurile stabilite pentru anul școlar 2023-2024, menținute și pentru 2025-2026 prin OUG 156/2024. Concret, bursa de merit are un cuantum minim de 450 lei/lună, iar bursele de reziliență, socială și tehnologică au fiecare 300 lei/lună. Aceste valori reprezintă un salt semnificativ față de anii precedenți, însă, creșterile au avut caracter punctual și nu există un mecanism automat de actualizare. Mai mult, prin decizii guvernamentale recente, s-a decis înghețarea burselor ca măsură de reducere a deficitului bugetar, aspect ce evidențiază lipsa de predictibilitate a sistemului metodic actual.

În lipsa unui mecanism de actualizare periodică, deciziile privind mărirea burselor sunt adesea întârziate, arbitrare sau chiar insuficient fundamentate. Într-un context economic marcat de inflație persistentă și volatilitate bugetară, este necesară instituirea unei formule clare și sustenabile care să asigure păstrarea valorii reale a sprijinului oferit elevilor.

IV.II.II. Propunere: Consiliul Național al Elevilor propune viitorului Guvern implementarea unui mecanism automat de indexare anuală a cuantumurilor minime ale burselor școlare, în funcție de rata inflației. Concret, mecanismul presupune ca, o dată pe an (de preferință la începutul fiecărui an școlar sau calendaristic, în funcție de ciclul bugetar), valorile minime ale burselor să fie ajustate proporțional cu rata anuală a inflației din anul precedent.

Actualizarea se va realiza prin aplicarea procentului inflației anuale (indicele prețurilor de consum) la cuantumul minim al fiecărui tip de bursă. De exemplu, dacă inflația anuală este de 10%, atunci o bursă socială de 300 lei ar crește automat la 330 lei pentru anul următor, astfel încât să-și mențină puterea de cumpărare reală. În perioade de inflație foarte scăzută sau deflație, cuantumurile ar rămâne cel puțin la nivelul nominal anterior, asigurându-se că nu există scăderi ale burselor în termeni absoluți.

IV.II.III. Argumente principale:

- **Argument politic:** Adoptarea unui mecanism automat de indexare a burselor școlare transmite un mesaj clar privind angajamentul Guvernului pentru echitatea socială, reducerea abandonului școlar și respectarea dreptului la educație în condiții demne pentru toți elevii, indiferent de mediul socio-economic din care provin. Bursele școlare nu sunt simple stimulente financiare, ci instrumente de politică publică menite să asigure accesul echitabil la educație. Dacă acestea nu țin pasul cu inflația, statul riscă să încalce principiile de justiție socială și solidaritate enunțate atât în Constituție (art. 32), cât și în legislația educațională. Prin această măsură, România s-ar alinia practicilor europene care promovează adaptabilitatea mecanismelor de sprijin social la contextul economic și

- **Argument economic:** În lipsa unei ajustări regulate, bursele își pierd valoarea reală și devin simbolice, nu funcționale. Raportarea la rata inflației asigură menținerea puterii de cumpărare a elevilor și protejează eficiența investiției publice în educație. Scopul burselor este acela de a acoperi o parte din costurile participării școlare sau de a stimula performanța. O bursă care nu acoperă minimul necesar – transport, hrană, rechizite – își compromite misiunea și devine irelevantă din punct de vedere economic. În plus, indexarea anuală previne acumularea decalajelor: în loc să se recurgă la majorări bruște, greu de susținut bugetar, se aplică creșteri graduale, adaptate realității economice, acțiune ce reduce riscul presiunilor financiare neașteptate asupra bugetului de stat și al administrațiilor locale.
- **Argument de fezabilitate:** Mecanismul propus este ușor de implementat și presupune doar o actualizare anuală procentuală, în baza unor date publice, furnizate de Institutul Național de Statistică. Nu este necesară reevaluarea anuală a criteriilor sau a legislației, ci doar aplicarea unui coeficient standardizat – rata inflației – asupra valorilor existente. Această procedură poate fi integrată într-un act normativ unic, cu actualizări automate, care să fie comunicate anual de către Ministerul Educației și Cercetării. Astfel, se evită procesul anevoios și lipsit de transparență al negocierilor anuale sau al deciziilor discreționare, iar autoritățile locale pot planifica anticipat resursele necesare pentru plata burselor. Totodată, mecanismul oferă stabilitate și previzibilitate pentru elevi, părinți, autorități locale și instituții de învățământ, facilitând integrarea sa într-o politică publică sustenabilă și de lungă durată.

IV.II.IV. Concluzie: Consiliul Național al Elevilor solicită cu fermitate viitorului Guvern adoptarea de urgență a mecanismului de actualizare a cuantumurilor minime ale burselor școlare în funcție de inflație. Argumentele expuse evidențiază că o asemenea măsură este nu doar oportună, ci și imperativă pentru protejarea drepturilor și intereselor elevilor din România. Prin implementarea acestui sistem sustenabil, Guvernul are ocazia să demonstreze angajamentul față de educație și echitate socială, garantând că niciun elev nu este lăsat în urmă din cauza erodării sprijinului financiar.

IV.III. Propunerea nr. 3: Corelarea noilor planuri-cadru și a curriculumului cu nevoile reale și actuale ale beneficiarilor principali ai educației din România.

IV.III.I. Context și justificare: Planurile-cadru și curriculumul constituie fundamentul procesului educațional, reprezentând structura pe baza căreia se elaborează programele școlare, manualele și evaluările. În forma lor actuală, acestea continuă să reflecte o viziune depășită asupra educației, centrată pe transmiterea de informații, cu un accent redus pe dezvoltarea competențelor esențiale în viața reală: gândirea critică, colaborarea, educația pentru cetățenie democratică, educația sexuală sau sănătatea mintală.

Elevii reclamă constant lipsa de relevanță a conținuturilor predate, suprasolicitarea acestora, absența corelării între materii și insuficiența orelor dedicate dezvoltării personale și

IV.III.II. Propunere: Relansarea procesului de modificare a planurilor-cadru printr-o abordare participativă, transparentă și coerentă. După finalizarea acestora, propunem demararea unui proces etapizat de revizuire curriculară la nivel național, cu scopul adaptării conținuturilor, metodelor și evaluărilor conform nevoilor actuale ale elevilor și cerințelor unei societăți în transformare accelerată.

Obiectivul final este dezvoltarea unui curriculum centrat pe competențe reale,, aplicabil în viața de zi cu zi, echilibrat din punct de vedere al volumului și corelat cu realitățile economice, sociale și civice ale sistemului educațional de actualitate.

IV.III.III. Argumente principale:

- **Argument politic:** Continuarea reformei curriculare este o datorie a sistemului față de beneficiarii acestuia. Amânarea prelungită a revizuirii planurilor-cadru transmite un semnal de stagnare într-un moment în care educația ar trebui să fie un domeniu de transformare și evoluție continuă. Accelerarea acestui proces ar arăta că sistemul central are voința de a răspunde nevoilor elevilor și de a pune bazele unui sistem educațional eficient, dar ar și contribui la alinierea României la standardele europene.
- **Argument economic:** Un curriculum depășit generează absolvenți insuficient pregătiți pentru piața muncii, afectând competitivitatea economică a țării. Modificarea planurilor-cadru și a curriculumului ar permite o integrare a educației economice și orientării în carieră. Acest lucru ar contribui la reducerea ratei șomajului în rândul tinerilor și la o mai bună adaptare a resurselor umane la provocările economiei moderne.
- **Argument de fezabilitate:** Procesul fiind deja început, oferă o bază tehnică și administrativă solidă pentru continuare.

IV.III.IV. Concluzie: Reforma planurilor-cadru și a curriculumului trebuie să continue, astfel încât acestea să reflecte nevoile reale ale elevilor și provocările din viața de zi cu zi. Un sistem de învățământ centrat pe dezvoltarea competențelor, relevanța conținuturilor și flexibilitatea parcursului educațional este necesare pentru o societate modernă, a cărei scop principal este îmbunătățirea constantă a sistemului educațional.

V. CONCLUZII GENERALE

Pentru a răspunde eficient și sustenabil nevoilor tinerilor din România, este esențială o **schimbare profundă a paradigmei operaționale** în elaborarea și implementarea politicilor publice dedicate acestora. Această transformare presupune trecerea de la abordări fragmentate și reactive la mecanisme instituționale integrate, transparente și participative, în care **dialogul constant și colaborarea strânsă cu societatea civilă** devin elemente fundamentale. Organizațiile de tineret nu trebuie percepute doar ca beneficiari sau consultanți ocazionali, ci ca **parteneri strategici** în definirea și realizarea politicilor care le afectează direct viața.

mecanisme de consultare și co-decizie, se poate asigura o **implicare reală și continuă** a tinerilor în procesele care le modelează prezentul și viitorul.

Această colaborare trebuie să înceapă **imediat**, prin stabilirea unor platforme de dialog structurat, evaluarea comună a nevoilor și priorităților și co-crearea de soluții adaptate realităților diverse ale tinerilor din România. Numai astfel putem construi politici publice eficiente, echitabile și durabile, care să reflecte cu adevărat aspirațiile și potențialul noii generații.